

Riktlinje med regler för vistelsetid i fritidshem i Mullsjö kommun

Riktlinje

Mullsjö
Kommun

Beslutad av
Barn- och utbildningsnämnden

Beslutad den
2025-09-15

Gäller till
Tillsvidare

Revideras senast
Vid behov

Ansvarig
Skolchef och Handläggare

Diarienummer
2024/4083

Innehåll

Riktlinje med regler för vistelsetid i fritidshem i Mullsjö kommun	3
Rätt till fritidshem	3
Rätt till fritidshem vid vårdnadshavares arbete	4
Rätt till fritidshem vid vårdnadshavares studier	5
Rätt till fritidshem vid vårdnadshavares sjukskrivning	6
Rätt till fritidshem vid föräldraledighet eller pensionärer	6
Rätt till fritidshem vid vårdnadshavares arbete under föräldraledighet	7
Rätt till fritidshem vid vård av barn (VAB)	7
Rätt till fritidshem vid särskilda behov	8
Regler för placering vid delad vårdnad	8
Regler för placeringsgrund	9
Regler för hämtning och lämning	10
Handläggningstider för ansökan	10
Särskilda bestämmelser	11
Regelkontroll av vistelsetid och placeringsgrund	11
Definitioner	12
Referenser	13

Riktlinje med regler för vistelsetid i fritidshem i Mullsjö kommun

Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan och anpassad grundskola. Det syftar till att stimulera elevernas utveckling och lärande samt att erbjuda en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov samt främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Mullsjö kommun ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever i kommunens förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola. Utbildning i fritidshem ska erbjudas så snart det framkommit att eleven har behov av en sådan plats, och bedömningen ska i första hand utgå från elevens behov, i enlighet med skollagen.

Utbildningen i fritidshemmet följer samma läroplan som grundskolan, Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022 (Lgr 22), kapitel 1–2 samt 4. Mullsjö kommun ansvarar för att elever som går i kommunens förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola erbjuds plats i fritidshem. För plats i fritidshemmet utgår en avgift. Fritidshem erbjuds under den del av dagen då eleverna inte går i förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola samt under lov.

Rätt till fritidshem

Fritidshem erbjuds från förskoleklass till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år. De grundläggande bestämmelserna för fritidshemmet regleras i Skollagen (2010:800) kap. 14 §1–19.

Bedömningen av rätten till plats i fritidshemmet görs i första hand utifrån elevens behov av tillsyn och stöd. Vårdnadshavares sysselsättning beaktas därefter vid fastställandet av vistelsetid.

En elev kan ha rätt till en plats i fritidshemmet om det finns ett behov av tillsyn på grund av något av följande skäl:

- Vårdnadshavare förvärvsarbetar eller studerar.
- Eleven har ett behov av särskilt stöd i sin utveckling av fysiska, psykiska eller andra skäl.

Mullsjö kommun strävar efter att erbjuda flexibla vistelsetider i fritidshemmet, i den mån det är möjligt, för att möta både elevens behov och vårdnadshavares arbetstider eller studiesituation.

Fritidshemmen i Mullsjö kommun har öppet mellan 06.00–18.00 måndag till fredag. Vid behov av kvällsomsorg finns detta på Kronängsförskola.

Rätt till fritidshem vid vårdnadshavares arbete

Om en eller båda vårdnadshavarna arbetar har eleven rätt till en plats i fritidshem enligt följande villkor:

Heltidsarbete eller deltidsarbete

- Eleven har rätt till fritidshem före och efter skoldagen samt på lov dagar, där vistelsetiden utgår från vårdnadshavarens arbetstider inklusive nödvändig restid.
- Den vårdnadshavare som börjar sitt arbete sist ansvarar för att lämna eleven, medan den som slutar först ansvarar för hämtning, för att säkerställa att vistelsetiden motsvarar de faktiska arbetstiderna.

Egenföretagare eller frilansare

- Eleven har rätt till fritidshem på samma villkor som övriga arbetande vårdnadshavare.
- Vistelsetiden fastställs utifrån vårdnadshavarens faktiska arbetstid, inklusive nödvändig restid.
- Vid varierande arbetsbelastning kan flexibel vistelsetid beviljas efter individuell prövning, där elevens behov prioriteras, följt av familjens situation och fritidshemmens resurser.

Skiftarbete

- Eleven har rätt till fritidshem med anpassad vistelsetid utifrån vårdnadshavarnas arbetstider.
- Ett aktuellt arbetsschema ska lämnas in för att möjliggöra planering av vistelsetiden.
- Vid skiftarbete där båda vårdnadshavarna arbetar kan individuella lösningar prövas med hänsyn till elevens behov och fritidshemmens resurser/kapacitet.
- Den vårdnadshavare som börjar sitt arbete sist ansvarar för att lämna eleven, medan den som slutar först ansvarar för hämtning, för att säkerställa att vistelsetiden motsvarar de faktiska arbetstiderna.

Arbetssökande

- Eleven har inte rätt till fritidshem om en eller båda vårdnadshavarna är arbetssökande.
- Undantag kan göras efter individuell prövning, där elevens behov beaktas i första hand.

Dokumentation och beslut

Om en vårdnadshavare är ledig en dag mitt i veckan har eleven inte rätt till fritidshem den dagen.

Vårdnadshavaren ska kunna styrka sin sysselsättning genom relevant dokumentation, såsom Fskattsedel, registreringsbevis för företaget eller intyg som visar arbetstidens omfattning. Kommunen kan vid behov begära kompletterande uppgifter eller uppdaterade arbetsscheman för att säkerställa att beslutet och vistelsetiden motsvarar behovet och är rättvist fördelade.

Beslut om placering och vistelsetid tas av kommunens handläggare i samråd med rektor.

Rätt till fritidshem vid vårdnadshavares studier

Generellt, om en eller båda vårdnadshavarna studerar, har eleven rätt till en plats i fritidshem för att tillgodose elevens behov och baserat på studiernas omfattning.

Studierna ska vara studiemedelsgrundande eller yrkesförberedande.

Distansstudier (utan fastställt schema)

- Om en vårdnadshavare studerar på distans utan fastställt schema, oavsett procentandel, baseras elevens rätt till fritidshem efter skoldagen samt på lov dagar i enlighet med vårdnadshavarens redovisade studiebehov.
- Omsorg erbjuds då endast efter skoldagens slut. Vistelsetidens omfattning bedöms utifrån studiernas procentuella omfattning.
- En individuell bedömning av det faktiska behovet görs alltid. Som grund för bedömningen av det totala omsorgsbehovet motsvarar heltidsstudier (100%) 40 timmar per vecka, och deltidsstudier (50%) 20 timmar per vecka.
- Vistelsetiden på fritidshemmet är den tid som återstår när skoltiden har räknats bort.
- Restid: beviljas ej.

Distansstudier (med fastställt schema)

- Om en vårdnadshavare studerar på distans med fastställt schema, oavsett procentandel, baseras elevens rätt till fritidshem före och efter skoldagen samt på lov dagar i enlighet med vårdnadshavarens redovisade studiebehov.
- En individuell bedömning av det faktiska behovet görs alltid. Som grund för bedömningen av det totala omsorgsbehovet motsvarar heltidsstudier (100%) 40 timmar per vecka, och deltidsstudier (50%) 20 timmar per vecka.
- Vistelsetiden på fritidshemmet är den tid som återstår när skoltiden har räknats bort.
- Restid: beviljas ej.

Studier på plats på lärosäte

- Om en vårdnadshavare studerar på plats på lärosäte, oavsett procentandel, baseras elevens rätt till fritidshem före och efter skoldagen samt på lov dagar under den tid vårdnadshavaren deltar i undervisning vid lärosätet.

- Restid: Restid avser den tid det tar att resa från fritidshem till vårdnadshavarens studieplats på lärosäte och vice versa.

Dokumentation och beslut

- Vårdnadshavaren ska lämna in registreringsintyg från skolan eller lärosätet för att styrka studier. Antagningsbesked godtas inte.
- Kommunen kan vid behov kräva kompletterande dokumentation, såsom studieplan.
- Beslut om placering och vistelsetid tas av kommunens handläggare i samråd med rektor.

Rätt till fritidshem vid vårdnadshavares sjukskrivning

Om en vårdnadshavare är sjukskriven kan eleven ha rätt till fritidshem beroende på sjukskrivningens omfattning och konsekvenser för familjesituationen.

Sjukskrivning upp till 4 veckor

- Eleven behåller sin ordinarie vistelsetid.

Sjukskrivning längre än 4 veckor

- Kan eleven beviljas vistelsetid efter individuell prövning, där elevens behov beaktas i första hand, och därefter familjens situation och fritidshemmets möjligheter.

Dokumentation och beslut

- Kommunen kan kräva läkarintyg eller annan medicinsk dokumentation som styrker behovet av vistelsetid.
- Beslut om placering och vistelsetid tas av kommunens handläggare i samråd med rektor.

Rätt till fritidshem vid föräldraledighet eller pensionärer

Eleven har inte rätt till fritidshem om en vårdnadshavare är föräldraledig eller pensionär.

Grundläggande principer

- Syftet med föräldraledighet är att vårdnadshavaren ska kunna ta hand om sitt barn i hemmet. Det förväntas att vårdnadshavaren även tar hand om syskonen som har plats på fritidshem.

Undantag och särskilda behov

- Om särskilda skäl föreligger, exempelvis medicinska eller psykosociala behov, kan eleven beviljas vistelsetid efter individuell prövning, där elevens behov beaktas i första hand, och därefter familjens situation och fritidshemmets möjligheter.

- Kommunen kan kräva intyg från relevant instans (exempelvis läkare eller kurator).
- Beslut om placering och vistelsetid tas av rektor.

Rätt till fritidshem vid vårdnadshavares arbete under föräldraledighet

Om en vårdnadshavare arbetar under sin föräldraledighet anpassas elevens vistelsetid i fritidshem efter vårdnadshavarens arbetstider.

Grundläggande regler

- Vistelsetiden i fritidshem ska motsvara vårdnadshavarens arbetstid, inklusive nödvändig restid.
- Reglerna för fritidshem vid vårdnadshavares arbete tillämpas även i detta fall.
- Om vårdnadshavaren arbetar deltid anpassas vistelsetiden proportionellt.
- Om vårdnadshavaren har lediga dagar enligt arbetsschemat ska eleven vara hemma dessa dagar.

Dokumentation och beslut

- Vårdnadshavaren ska lämna in arbetsgivarintyg som styrker arbete under föräldraledigheten.
- Intyget ska ange tjänstgöringsgrad, arbetstider och tidsperiod för anställningen.
- Beslut om placering och vistelsetid tas av kommunens handläggare i samråd med rektor.

Rätt till fritidshem vid vård av barn (VAB)

Om en vårdnadshavare är hemma för att vårda ett annat sjukt barn (VAB) har syskonen inte rätt till fritidshem dessa dagar.

- Vårdnadshavaren ska omgående meddela fritidshempersonal om VAB och registrera frånvaron i kommunens system för att uppdatera elevens schema.
- Eventuella undantag prövas individuellt av rektor.

Rätt till fritidshem vid särskilda behov

Grundläggande regler

- En elev med fysisk, psykisk eller social funktionsvariation kan beviljas en plats i fritidshem eller utökad vistelsetid utöver ordinarie tid, baserat på elevens individuella behov och en bedömning från ansvariga instanser.

Bedömning och beslut

- Inledningsvis görs en bedömning av specialpedagog och rektor för att avgöra elevens behov av stödpassning i fritidshemsmiljön. Vid bedömningen beaktas elevens förmåga och behov av stöd i till exempel sociala interaktioner.
- Beslut om vistelsetid fattas av rektor i 6 månader om behov kvarstår görs en ny prövning och beslut fattas av skolchef.
- En ny bedömning görs var sjätte månad för att utvärdera om behovet kvarstår.

Dokumentation och krav

- Kommunen kan kräva intyg från läkare, psykolog, kurator eller annan relevant instans som styrker behovet av stöd.

Regler för placering vid delad vårdnad

Vid delad vårdnad bestäms elevens vistelsetid i fritidshem utifrån vårdnadshavarnas sysselsättning.

Grundläggande regler

- Elevens vistelsetid i fritidshem kan variera beroende på hos vilken vårdnadshavare eleven bor.
- Kommunen tillämpar separata scheman för respektive vårdnadshavare om det finns behov.

Vistelsetid vid växelvis boende

- Om båda vårdnadshavarna arbetar eller studerar har eleven rätt till vistelsetid i fritidshem enligt de ordinarie reglerna.
- Om en vårdnadshavare är arbetslös eller föräldraledig tillämpas fritidshemsregler för dessa situationer under den veckan eleven bor där.
- Om eleven har särskilda behov kan individuella lösningar beslutas i samråd med kommunen.

Avgiftsregler vid delad vårdnad

- Vårdnadshavarna debiteras var för sig enligt kommunens avgiftssystem, baserat på respektive hushållsinkomst.
- Om endast en vårdnadshavare ansöker om fritidshem, beräknas avgiften utifrån dennes inkomst.

Dokumentation och beslut

- Om vårdnadshavarna har olika behov av vistelsetid, ska båda parter lämna in underlag som styrker deras sysselsättning.
- Beslut om placering och vistelsetid tas av kommunens handläggare i samråd med rektor.

Regler för placeringsgrund

Varje elev i fritidshem kan endast ha en placeringsgrund åt gången. Vårdnadshavaren ska ange den sysselsättning som ger rätt till den kortaste vistelsetiden.

Fastställande av placeringsgrund

- Om en vårdnadshavare arbetar och den andra studerar på distans, fastställs placeringsgrunden utifrån studierna.
- Om en vårdnadshavare arbetar eller studerar och den andra är föräldraledig, fastställs placeringsgrunden till föräldraledighet.

Kombination av placeringsgrunder

- Det är inte tillåtet att kombinera två placeringsgrunder, exempelvis både föräldraledighet och arbete eller föräldraledighet och studier.
- När en placeringsgrund har fastställts beaktas ingen annan vid beslut.

Dokumentation och beslut

- Vårdnadshavare ska styrka sin placeringsgrund genom att lämna in relevant dokumentation, exempelvis arbetsgivarintyg eller studieintyg.
- Beslut om placeringsgrund fattas av kommunens handläggare i samråd med rektor.

Regler för hämtning och lämning

För att säkerställa en trygg och välfungerande verksamhet i fritidshemmen gäller följande regler för hämtning och lämning:

Grundläggande regler

- Den vårdnadshavare som börjar arbeta sist ska lämna eleven på fritidshem.
- Den vårdnadshavare som slutar arbeta först ska hämta eleven.

Rutiner vid hämtning och lämning

- Eleven ska lämnas och hämtas av en vuxen, om inte särskild överenskommelse finns om att eleven får gå hem själv.
- Vid förändringar i hämtning eller lämning ska vårdnadshavaren meddela fritidshem i förväg.
- Om en annan person än vårdnadshavaren hämtar eleven ska detta vara föranmält till personalen.

Försening vid hämtning

- Vid försening ska vårdnadshavaren snarast möjligt meddela fritidshemmet.
- Upprepade förseningar kan leda till en prövning av elevens rätt till fritidshem.

Dokumentation och beslut

- Kommunen kan kräva skriftlig bekräftelse på särskilda överenskommelser kring hämtning och lämning.
- Beslut om avvikelser från ordinarie regler fattas av rektor i samråd med vårdnadshavaren.

Handläggningstider för ansökan

Ansökan om plats i fritidshem görs via kommunens e-tjänst och behandlas först när den är komplett.

Ansökan och uppsägning av plats i fritidshem

- Beslut fattas inom 4 veckor efter att en komplett ansökan inkommit.
- Vårdnadshavaren kan säga upp platsen när som helst. Avgiften debiteras dock under uppsägningstiden, som är 2 månader.

Särskilda bestämmelser

Elevers säkerhet och trygghet

- Fritidshemmet ansvarar för eleven under den schemalagda vistelsetiden.
- Om en elev upprepade gånger lämnar fritidshemmet utan tillstånd, eller om det finns andra säkerhetsrisker, kan kommunen vidta särskilda åtgärder.

Kommunikation mellan vårdnadshavare och fritidshem

- Vårdnadshavare ska meddela fritidshemmet vid ändrade kontaktuppgifter.
- Frånvaro ska anmälas enligt fritidshemmets rutiner.

Regelkontroll av vistelsetid och placeringsgrund

Mullsjö kommun genomför regelbundet kontroller och uppföljningar för att säkerställa att riktlinjerna för vistelsetider och placeringsgrunder tillämpas på ett rättvist och likvärdigt sätt för alla elever. Dessa kontroller syftar till att:

- Säkerställa att elevernas vistelsetider i fritidshem motsvarar vårdnadshavarnas sysselsättning eller studier.
- Kontrollera att de fastställda placeringsgrunderna är korrekta och att reglerna tillämpas konsekvent.
- Identifiera och åtgärda eventuella felaktigheter eller missbruk av systemet.
- Främja en rättvis och likvärdig tillgång till fritidshem för alla elever med behov.

Kontrollerna kan innefatta stickprovsmässiga granskningar av elevers scheman, vårdnadshavares sysselsättningsintyg, och jämförelser med vårdnadshavarnas aktiviteter. Kommunen kan även begära in kompletterande uppgifter från vårdnadshavare vid behov.

Om det vid en kontroll framkommer att felaktigheter föreligger, kan kommunen justera elevens vistelsetid eller placeringsgrund i enlighet med gällande riktlinjer. Upprepade eller allvarliga överträdelser kan leda till en prövning av elevens rätt till fritidshem.

Definitioner

Fritidshem: Fritidshem är en pedagogisk verksamhet som kompletterar utbildningen för elever i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola.

Föräldraledighet: Föräldraledighet är en ledighet som en vårdnadshavare har rätt till enligt lag i samband med ett barns födelse eller adoption.

Individuell prövning: Individuell prövning innebär en bedömning som görs i varje enskilt fall, där elevens behov beaktas i första hand, och därefter familjens situation och fritidshemmets möjligheter.

Restid: Restid avser den tid det normalt tar att resa mellan hem och arbete eller studier med ett vanligt färdmedel.

Skiftarbete: Skiftarbete innebär ett arbetsschema som varierar, exempelvis med olika arbetstider eller arbetsdagar.

Särskilda behov: Med särskilda behov avses behov som uppstår till följd av fysisk, psykisk eller social funktionsnedsättning.

Vistelsetid: Vistelsetid avser den tid eleven är schemalagd att delta i fritidshemsverksamhet.

Vårdnadshavare: Med vårdnadshavare avses den eller de personer som har det juridiska ansvaret för ett barn.

Studiemedelsgrundande: Studiemedelsgrundande avser studier som är berättigande till studiestöd från CSN (Centrala studiestödsnämnden).

Hushållsinkomst: Hushållsinkomst avser den sammanlagda inkomsten för de personer som stadigvarande bor tillsammans i samma hushåll.

Ordinarie vistelsetid: Ordinarie vistelsetid avser den vistelsetid som eleven har beviljats enligt de grundläggande reglerna, utan utökning på grund av särskilda behov.

Individuella lösningar: Individuella lösningar avser anpassade åtgärder och överenskommelser som utformas för att möta en elevs specifika behov och omständigheter.

Tjänstgöringsgrad: Tjänstgöringsgrad avser omfattningen av en anställds arbete, vanligtvis uttryckt i procent av en heltidstjänst.

Referenser

Dessa riktlinjer för vistelsetid i fritidshem i Mullsjö kommun har utarbetats i enlighet med gällande svensk lagstiftning. Följande lagar och förordningar är särskilt relevanta och utgör grunden för dessa riktlinjer:

Skollagen (2010:800) - Skollagen

Skollagen är den grundläggande lagen för all utbildning i Sverige, inklusive fritidshem. Den fastställer de grundläggande principerna och bestämmelserna för verksamheten.

- Fritidshemmets syfte och mål: Skollagen (2010:800) 14 kap 2 §
- Rätt till fritidshem: Skollagen (2010:800) 14 kap 3-8 §§
- Kommunens ansvar för fritidshem: Skollagen (2010:800) 2 kap 3 §
- Hänsyn till barns individuella behov: Skollagen (2010:800) 3 kap 5 §
- Avgifter för fritidshem: Skollagen (2010:800) 14 kap 15 §

Förvaltningslagen (2017:900) - Förvaltningslagen

Förvaltningslagen reglerar hur myndigheter, inklusive kommuner, ska handlägga administrativa ärenden och säkerställer rättssäkerhet och god förvaltning i beslutsprocesser.

- Handläggning av ansökningar: Förvaltningslagen (2017:900) 4-5 kap
- Beslutsfattande i förvaltningsärenden: Förvaltningslagen (2017:900) 23-27 §§
- Kommunikation med vårdnadshavare: Förvaltningslagen (2017:900) 10 §, 33-39 §§

Socialtjänstlagen (SFS 2025:400)

- Den nya socialtjänstlagen, som trädde i kraft den 1 juli 2025, är tillämplig i specifika fall som rör barns behov av särskilt stöd och skydd.
- Särskilt relevanta är de paragrafer som fastställer rätten till stöd för den enskilde (4 kap. 1 §) samt socialnämndens ansvar att verka för att barn växer upp under trygga och goda förhållanden (6 kap. 2 §).

Barnkonventionen - FN:s konvention om barnets rättigheter

- Sverige är bundet att följa de rättigheter som anges i Barnkonventionen. Vid tillämpningen av dessa riktlinjer ska barnets rättigheter alltid beaktas.
- Principen om barnets bästa: Barnkonventionen Artikel 3
- Rätten till icke-diskriminering: Barnkonventionen Artikel 2
- Barnets rätt att komma till tals: Barnkonventionen Artikel 12